

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Tilsynsrapport

Fatte vedtak om spesialundervisning

Hole kommune – Røyse skole

Sammendrag

Vi gjennomfører tilsyn med Hole kommune. Temaet for tilsynet er spesialundervisning. Tilsynet er en del av felles nasjonalt tilsyn 2018-2021. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen. Elever med behov for spesialundervisning er gitt rettigheter i opplæringsloven for å sikre at også disse elevene får et godt utbytte av opplæringen.

Tilsynet omhandler Hole kommunes vedtak om spesialundervisning.

Under dette temaet kontrollerer vi Røyse skoles praksis når det gjelder å fatte vedtak om spesialundervisning etter opplæringsloven §§ 5-1, 5-3, 5-4, forvaltningsloven §§ 2, 11a, 17, 23, 25, 27 og Barnekonvensjonen artikkel 3 og 12.

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. På bakgrunn av kommunens uttalelser har vi gjort noen endringer i rapporter.

Avdekkede lovbrudd

Hole kommune må sørge for at Røyse skole fatter vedtak som oppfyller retten til spesialundervisning og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3 og 5-4 andre ledd og forvaltningsloven §§ 2, 17, 11a, 23, 25.

Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

- a. innhenter samtykke fra foreldre til elever under 15 år før skolen fatter vedtak om spesialundervisning
- b. gir elever og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før skolen fatter enkeltvedtak
- c. sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning
- d. fatter vedtak så snart som mulig i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering
- e. sørger for at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om omfanget av spesialundervisningen, det vil si antall timer spesialundervisning i hvert av fagene
- f. sørger for at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha
- g. sørger for at enkeltvedtakene inneholder tilstrekkelige opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen
- h. tar hensyn til barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning

Status på rapporten og veien videre

Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har **rettefrist til 15. oktober 2021**.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at våre konklusjoner bygger på det konkrete kildematerialet som foreligger, og tar bare utgangspunkt i status på det tidspunktet tilsynsrapporten er datert.

Tilsynsrapporten er avgrenset til tilsynstema, og er ikke noen uttømmende tilstandsvurdering av skolens øvrige virksomhet.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Avdekkede lovbrudd	2
1 Innledning.....	6
1.1 Kort om kommunen og skolen.....	6
1.2 Om gjennomføringen av tilsynet	6
1.3 Om tilsynsrapporten.....	7
2 Fatte vedtak om spesialundervisning.....	7
2.1 Innhenter skolen samtykke fra foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning?	7
2.2 Gir skolen eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak?	9
2.3 Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?.....	11
2.4 Fatter skolen vedtak så snart som mulig i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?	11
2.5 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvor lenge vedtakene varer?	13
2.6 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om omfanget av spesialundervisningen, det vil si antall timer spesialundervisning samlet og i hvert av fagene?.....	14
2.7 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?.....	15
2.8 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?	18
2.9 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om det er behov for særskilt kompetanse til å gjennomføre spesialundervisningen?.....	19
2.10 Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?.....	20
2.11 Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?.....	21
2.12 Inneholder enkeltvedtakene informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til skolen?.....	22
2.13 Inneholder enkeltvedtakene, eller oversendelsen av enkeltvedtakene, informasjon om retten til å se sakens dokumenter?	22
3 Våre reaksjoner.....	24
3.1 Pålegg om retting.....	24
3.2 Oppfølging av påleggene	24
4 Dere har rett til å klage	25

5 Dokumentasjonsgrunnlaget26

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom Hole kommune ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/) .

1.1 Kort om kommunen og skolen

Grunnskolen i Hole kommune består av 3 barneskoler og 1 ungdomsskole. Røyse skole har 162 elever fra 1. til 7. trinn. Det følger av tall fra GSI at ca. 16 % av elevene på Røyse skole har vedtak om spesialundervisning. Tallene referer til GSI-opplysninger for skoleåret 2020/2021.

PP-tjenesten i Hole kommune består av 4,2 årsverk.

1.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren åpnet tilsyn med Hole kommune i brev av 26.01.2021. Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjon for å gjennomføre tilsynet.

Temaet for dette tilsynet er spesialundervisning. Vi har kontrollert følgende undertema:

Fatte vedtak om spesialundervisning, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3, 5-4, forvaltningsloven §§ 2, 11a, 17, 23, 25, 27 og Barnekonvensjonen artikkel 3 og 12

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til spesialundervisning, og slik bidra til økt rettssikkerhet for elevene.

I dette tilsynet har vi benyttet Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering, RefLex, som informasjonsgrunnlag. Rektor ble bedt om å fylle ut det digitale egenvurderingsskjemaet i RefLex og sende inn alle relevante dokumenter til hvert av spørsmålene.

I tillegg ble skolen bedt om å sende inn følgende dokumenter fra åtte elever med vedtak om spesialundervisning:

- sakkyndige vurderinger som har relevans for vedtak om spesialundervisning skoleåret 2020/2021
- enkeltvedtaket om spesialundervisning for inneværende skoleår (2020/2021)
- dokumentasjon som viser samtykke fra elev/foresatte før vedtak er fattet, dersom dette er skriftliggjort
- evt. annen dokumentasjon som ligger til grunn for vedtaket

Elevene ble valgt ut av Statsforvalteren ut fra en på forhånd tilsendt anonymisert oversikt over alle elever ved skolen som har vedtak om spesialundervisning.

Tilsynet har vært et skriftlig tilsyn der tilsendte dokumenter, inkludert svar i RefLex, er grunnlaget for våre vurderinger. Det har ikke vært gjennomført noen intervjuer i tilsynet.

Statsforvalterens vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på den skriftlige dokumentasjon fra rektor.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til dere 27.05.2021. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Dere har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen. Vi har behandlet kommentarene fra dere under hvert av de aktuelle temaene.

1.3 Om tilsynsrapporten

Kapittel 2 i rapporten er inndelt på følgende måte:

- Rettslig krav
- Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger
- Statsforvalterens konklusjon

Dersom Statsforvalteren konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, fremkommer dette som korreksjonspunkt. I rapportens kapittel 3 «Våre reaksjoner» er det en oppsummering av alle korreksjonspunktene i tilsynsrapporten.

Statsforvalteren har benyttet enkelte forkortelser i tilsynsrapporten:

- RefLex: Utdanningsdirektoratets nettbaserte system for egenvurdering
- PPT: Pedagogisk-psykologisk tjeneste, også omtalt som PP-tjenesten
- IOP: Individuell opplæringsplan

2 Fatte vedtak om spesialundervisning

2.1 Innhenter skolen samtykke fra foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning?

Rettslig krav (RefLex 1.1-1.2)

Foreldrene til elever under 15 år må gi sitt samtykke før skolen fatter vedtak om spesialundervisning. Dersom det er de selv som har bedt om spesialundervisning, er det ikke nødvendig med samtykke til

vedtak. Det samme gjelder dersom foreldrene har uttalt underveis i prosessen at de ønsker spesialundervisning. At foreldrene ikke protesterer mot at skolen fatter vedtak om spesialundervisning, er ikke det samme som å gi et samtykke.

Begge foreldrene må samtykke til vedtak om å sette i gang spesialundervisning, selv om barnet bare bor fast hos den ene.

Dette følger av opplæringsloven § 5-4 andre ledd.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I forbindelse med informasjon om innsending av dokumenter, ba Statsforvalteren om å få tilsendt dokumentasjon som viser samtykke fra elev/foresatt før vedtak er fattet, dersom dette er skriftliggjort.

I Reflex svarer rektor ja på spørsmål om samtykke innhentes, og videre at det gis samtykke fra foreldre «før vi melder eleven til utredning». Det er lagt ved et dokument som heter «Samtykke til samarbeid med andre instanser», hvor det er lagt opp til at foresatte skal signere på at instanser som for eksempel NAV og PPT samarbeider om at problemstillinger kan drøftes uten hinder av taushetsplikten. Dette dokumentet anser Statsforvalteren ikke å være relevant i forhold til samtykke til vedtak om spesialundervisning.

Det er ikke tilstrekkelig at det gis samtykke fra foresatte før eleven er meldt til utredning; det skal gis to samtykker til spesialundervisning; ett før sakkyndig vurdering, og ett før det treffes vedtak. Dette fremgår av § 5-4 annet ledd:

Før det blir gjort sakkunnig vurdering og før det blir gjort vedtak om å sette i gang spesialundervisning, skal det innhentast samtykke frå eleven eller frå foreldra til eleven.

Det at foresatte har samtykket til at eleven henvises til PPT er ikke tilstrekkelig samtykke.

I senere e-post fra rektor kommer det frem at skolen ikke innhenter skriftlig samtykke til vedtak om spesialundervisning.

Vi har med andre ord ikke mottatt dokumentasjon som viser om eller på hvilken måte skolen innhenter samtykke til vedtak om spesialundervisning fra foresatte.

På denne bakgrunn er det vår vurdering at skolen ikke innhenter samtykke fra foresatte før den fatter vedtak om spesialundervisning.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.2 Gir skolen eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak?

Rettslig krav (RefLex 1.3-1.4)

Elever og foreldre skal få mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak, jf. opplæringsloven § 5-4 andre ledd og barnekonvensjonen artikkel 12.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

Det fremgår av rektors svar i Reflex at PPT har et eget punkt i sakkyndig vurdering hvor de skriver hva elevene har sagt om sin situasjon. Rektor viser til at dette er noe de begynte med i fjor. PPT sier at de må jobbe mer med å involvere elevene i prosessen når de er henvist til dem. Derfor har de nå satt inn et punkt på henvisningsskjemaet hvor det skal krysses av om eleven er informert, noe PPT og skolen ønsker at de skal være. Rektor bekrefter videre at sakkyndig vurdering sendes til foreldrene fra PPT til uttalelse. Etter at foreldrene har godkjent sakkyndig vurdering, sendes den til skolen, som fatter vedtak på bakgrunn av denne.

I melding fra rektor datert 26.02.2021 skriver rektor at praksis hos dem er at sakkyndig vurdering blir sendt hjem fra PPT til foresatte til gjennomlesing, og med mulighet for å komme med endringsforslag, før de signerer. Statsforvalteren ba i e-post 15.03.2021 om å få tilsendt sakkyndige vurderinger med signatur for alle åtte elever. I e-post fra rektor datert 15.03.2021 forklarer rektor at det er PPT som sender sakkyndig vurdering til foreldrene for godkjenning. Skolen besitter derfor ikke de sakkyndige vurderingene som har signatur, men bare kopi av den som er sendt ut til foreldrene og elever.

Alle de sakkyndige vurderingene vi har sett på er stilet til foresatte, i tillegg til skolen. Foresatte og skolen er mottaker av dette dokumentet. Vi ser i sakkyndig vurdering for elev nr. 5 og 7 at PPT har innhentet opplysninger fra elev og foresatte. Dette gjelder forhold som berører eleven på skolen, og anamnestic informasjon fra foresatte.

Vi kan imidlertid ikke se at det er et eget punkt i den sakkyndige vurderingen hvor det fremgår at eleven og foresatte er gjort kjent med innholdet i den, og har fått mulighet til å uttale seg om innholdet. Samtykket som gis i henvisningsskjemaet, som rektor viser til, bekrefter kun om barnet er kjent med henvisningen til PPT, og sier ikke noe om eleven har hatt mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering.

Skolen viser til at de har en praksis hvor elever og foresatte har mulighet til å uttale seg om innholdet før skolen fatter vedtak, men dette har ikke blitt dokumentert.

På bakgrunn av rektors svar i Reflex og senere kommunikasjon pr. e-post, og innsendte sakkyndige vurderinger, mener vi det ikke er sannsynliggjort at kommunen gir foresatte og elever mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes vedtak om spesialundervisning.

Kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport

Kommunen skriver: *PPT har rutine på å innkalle foreldre for å gjennomgå innhold i den sakkyndige vurderingen og komme med innspill. Se vedleggene «Prosedyre fra individsaker», «Prosedyre for implementering av sakkyndig» og «Mal sakkyndig».*

I vedlegget «*Prosedyre fra individualsaker*» skrevet 18.03.2020 fremgår det at sakkyndig vurdering sendes pr post til foresatte for gjennomlesing og godkjenning under hovedoverskrift «Sakkyndig vurdering». Foresatte får den sakkyndige vurderingen tilsendt elektronisk for gjennomlesing og godkjenning, og har en frist på 3 uker for å komme med tilbakemelding etter at sakkyndig vurdering er sendt ut. Det står videre i prosedyren at *Foresatte kan gi tilbakemelding ang endring, sletting, tilføyning av informasjon, ordlyd ol. Foresatte kan ikke bestemme innhold i vurdering og konklusjon, men tilbakemeldingene skal bli hørt og vektlegges tungt så fremt det ikke strider. (...) Om foresatte ikke gir tilbakemelding innen fristen på 3 uker, sendes sakkyndig til foresatte og barnehage/skole (og eventuelle andre aktuelle instanser, etter samtykke fra foreldre).*

I «*Prosedyre for implementering av sakkyndig*» skrevet 24.03.2020 står det i punkt 1 under hovedoverskriften «Implementering av sakkyndig uttalelse kan foregå på to forskjellige måter», alternativ 1: *Når sakkyndig er ferdig og godkjent av foreldre **innkalles det til et møte med foreldre, skole eller barnehage** for å gå igjennom innhold, og fokus på viktige tiltak som må vektlegges. I dette møte avklares også oppfølging fra PPT videre. Foreldre må ikke være med hvis de ikke ønsker, og særlig hvis alternativ 2 har vært gjennomført.* Alternativ 2 er dersom foreldre ønsker en gjennomgang alene.

Avslutningsvis i vedlegget «*Mal sakkyndig*» står det *Foresatte (og event. elev) er gjort kjent med innholdet i sakkyndig uttalelse og har fått mulighet til å uttale seg om innholdet dato.* («Dato» er skrevet i rød skrift.)

Statsforvalterens vurdering etter tilbakemelding fra kommunen

I punkt 2.1 konkluderte vi med at skolen ikke innhenter samtykke fra foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning. Dette samtykket skal gis etter at foreldre og elever er gjort kjent med og fått muligheten til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen.

Flere av de sakkyndige vurderingene vi har mottatt er skrevet etter at prosedyre fra individualsaker og prosedyre for implementering av sakkyndig er skrevet, det vil si etter 18.03.2020 og 24.03.2020. Disse sakkyndige vurderingene inneholder ingen opplysninger om at foreldrene er gjort kjent med innholdet og har hatt mulighet til å uttale seg om den sakkyndige vurderingen. Dette til tross for at det står at det skal gjennomføres i de to nevnte prosedyrene. Det fremgår ikke når mal for sakkyndig vurdering er skrevet, men vi kan ikke se at noen av de tilsendte sakkyndige vurderingene inneholder den angitte informasjonen om at foresatte og eventuelt elev er gjort kjent med innholdet i sakkyndige uttalelse og har fått mulighet til å uttale seg om innholdet. Det er dermed ikke dokumentert at skolen innehar denne informasjonen når den fatter vedtak om spesialundervisning. Det er derfor ikke sannsynliggjort at prosedyrene eller mal for sakkyndig vurdering er implementert, og det er ikke sannsynliggjort at elever og foreldre er gitt mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak.

Med bakgrunn i kommunens tilbakemelding og innsendt dokumentasjon er det ikke sannsynliggjort at det rettslige kravet er oppfylt, og Statsforvalteren opprettholder sin konklusjon.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.3 Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?

Rettslig krav (RefLex 1.5-1.6)

Dersom utredningen eller anbefalingen i den sakkyndige vurderingen er mangelfull, eller det mangler andre opplysninger i saken, skal skolen be PPT eller andre om supplerende opplysninger, jf forvaltningsloven § 17.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

Rektor bekrefter i RefLex at skolen innhenter flere opplysninger fra PPT dersom den sakkyndige vurderingen er mangelfull, og at skolen fatter vedtak om spesialundervisning på bakgrunn av oppdatert informasjon om elevene og opplæringssituasjonen. I Reflex svarer rektor at skolen har et tett samarbeid med PPT om sakene.

Det er vårt generelle inntrykk at de sakkyndige vurderingene belyser og utreder elevenes lærevansker. Under pkt. 2.6 – 2.8 har vi imidlertid påpekt flere mangler i vedtakene (beskrivelse av spesialundervisningens omfang, innhold og organisering), og dermed også mangler i de sakkyndige vurderingene.

Når den sakkyndige vurderingen er mangelfull, må skolen be PPT eller andre sakkyndige om flere opplysninger før det treffes vedtak. Den som fatter vedtakene, har med andre ord et selvstendig ansvar for å vurdere om alle nødvendige opplysninger foreligger før det treffes vedtak.

Skolen burde i flere av sakene som inngår i tilsynet ha bedt om flere opplysninger fra PPT for å gi tydeligere opplysninger i vedtakene om spesialundervisning. Skolen har ikke tilstrekkelige opplysninger fra PPT om spesialundervisningens omfang, innhold og spesialundervisningens organisering.

På denne bakgrunn mener vi at skolen ikke sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak om spesialundervisning.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.4 Fatter skolen vedtak så snart som mulig i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?

Rettslig krav (RefLex 1.7- 1.10)

Skolen skal fatte vedtaket så snart som mulig etter at det foreligger en sakkyndig vurdering, jf. forvaltningsloven § 11 a. Det er elevens behov som avgjør når spesialundervisningen skal starte opp.

Hvis dere oppdager nye eller endrede behov i løpet av skoleåret, skal dere fatte vedtak med oppstart i det aktuelle skoleåret.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor at skolen fatter vedtak hovedsakelig i tråd med den sakkyndige sin anbefaling, da PPT har tett dialog med skolen under og etter utredning. Skolen fatter ikke vedtak om avslag for elever hvis PPT ikke anbefaler spesialundervisning, da sakene drøftes i ressursteam på skolen, hvor PPT deltar før eventuelt en henvisning. Skolen melder derfor svært sjelden inn saker til PPT hvor det ender med at de ikke tilrår spesialundervisning. Rektor bekrefter at de fatter vedtak så snart som mulig etter at de har mottatt sakkyndig vurdering, og at de setter oppstartstidspunkt ut fra elevenes behov.

Vi har bedt om å få tilsendt dokumenter fra åtte elevmapper. Det er utarbeidet sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak om spesialundervisning for alle elevene. Fire av elevene har vedtak fra henholdsvis juni og juli, og dermed før skolestart. To av vedtakene er imidlertid truffet i september, og to i oktober.

Det ene vedtaket fra september 2020, for elev 2, viser til en sakkyndig vurdering skrevet i november 2020, det vil si at sakkyndig vurdering er datert *etter* vedtakstidspunktet. Det fremgår ikke hva årsaken til dette er. I denne saken hadde eleven en tidligere sakkyndig vurdering datert 02.07.2019, som gjaldt for perioden 01.08.2019 – 31.07.2022. I et vedtak fra oktober, for elev 6, hadde også eleven en tidligere sakkyndig vurdering som varte til juli 2020, men hvor den neste sakkyndige vurderingen er datert i september 2020. Med unntak av disse to, så er det i de øvrige seks vedtakene vist til en sakkyndig vurdering datert før skoleåret 2020/2021 startet.

Skolen bør vite i god tid før august at det bør treffes et enkeltvedtak om spesialundervisning før skolestart. Statsforvalteren mener at det ikke er tilstrekkelig at vedtak om spesialundervisning treffes i september, slik det følger av to av vedtakene, og at to vedtak ikke er truffet før oktober. Vi ser at det ene vedtaket i oktober først er truffet da, siden sakkyndig vurdering er datert i september. Men da både denne eleven og elev 2 med vedtak fra september allerede hadde sakkyndige vurderinger som varte til henholdsvis juli 2020 og 31.07.2022, ville skolen her kunne fattet midlertidige vedtak i påvente av ny sakkyndig vurdering. Dette kan gjøres selv om ikke ny sakkyndig vurdering foreligger, ut fra en vurdering av barnets beste. Vedtak om spesialundervisning skal likevel som hovedregel treffes før skolestart i august.

Ifølge rektor fatter skolen vedtak hovedsakelig i tråd med den sakkyndige sin anbefaling, da PPT har tett dialog med skolen under og etter utredning. Da sakene drøftes i ressursteam på skolen hvor PPT deltar før eventuelt en henvisning, melder skolen svært sjelden inn saker til PPT hvor det ender med at PPT ikke tilrår spesialundervisning. Alle åtte vedtakene vi har fått tilsendt er i tråd med sakkyndig vurdering. På bakgrunn av hva rektor svarer, så forstår vi det slik at skolen sjelden fatter vedtak om avslag på spesialundervisning. Vi har heller ikke mottatt noen eksempler på slike vedtak eller mal for vedtak om avslag. Det følger av Veilederen Spesialundervisning at *Når foreldre/elev ber om å få vurdert behovet for spesialundervisning, må skolen henvide saken til PP-tjenesten for sakkyndig vurdering, og det må fattes et enkeltvedtak om spesialundervisning. Enkeltvedtaket kan være at det skal gis spesialundervisning, eller at det gis avslag.* Det er positivt at

det er god dialog mellom skole og PPT i forkant av en henvisning, men dette må samtidig ikke utelukke at en elev får sin sak vurdert av PPT med mulighet for vedtak om avslag og klagerett på vedtaket. På bakgrunn av skolens svar, innsendt dokumentasjon og vedtak, finner vi det ikke sannsynliggjort at skolen fatter vedtak om avslag på spesialundervisning.

Kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport

Kommunen skriver: *Skolene fatter enkeltvedtak innen fristen etter at sakkyndig er ferdigstilt. I to av tilfellene som Statsforvalteren viser til, elev 2 og 6, burde imidlertid skolen fattet et midlertidig vedtak i påvente av ny sakkyndig utredning, siden det forelå gyldige sakkyndige. Skolene i Hole kommune har en mal for avslag på spesialundervisning dersom PPT ikke tilrår dette. Se vedlegg «Enkeltvedtak ikke spesialundervisning», denne malen limes inn i arkivdelen når vi fatter enkeltvedtaket. Det er imidlertid lite brukt, da det vanligvis er svært god dialog med PPT på forhånd, slik at vi prøver ut mange tiltak innenfor tilpasset opplæring før vi henviser til PPT.*

I vedlegget «Enkeltvedtak ikke spesialundervisning» fremgår det at malen gjelder for skoleåret 2011/2012, men det kan se ut til at den har vært utformet tidligere, trolig i 2010. Videre ser malen ut til å tilhøre Vik skole, og den henviser til Fylkesmannen i Buskerud som klageinstans.

Statsforvalterens vurdering etter tilbakemelding fra kommunen

Det kommer frem av kommunens tilbakemelding at de er enige i Statsforvalterens konklusjon om at skolen burde fattet et midlertidig vedtak i påvente av ny sakkyndig vurdering for elev 2 og 6.

Kommunen har lagt ved en mal for avslag på spesialundervisning. Da malen er utdatert, ikke revidert, og angir en annen skole i Hole kommune, er det ikke sannsynliggjort at kommunen fatter vedtak om avslag på spesialundervisning ved Røyse skole.

Med bakgrunn i kommunens tilbakemelding og innsendt dokumentasjon er det ikke sannsynliggjort at det rettslige kravet er oppfylt, og Statsforvalteren opprettholder sin konklusjon.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.5 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvor lenge vedtakene varer?

Rettslig krav (RefLex 1.11)

Det skal gå frem av enkeltvedtaket hvor lenge det varer. Enkeltvedtaket kan ikke ha lengre varighet enn den sakkyndige vurderingen vedtaket bygger på.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. Opplæringsloven §5-3 andre ledd, jf. Forvaltningsloven §§2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelse og vurdering

I RefLex svarer rektor ja på spørsmålet om enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvor lenge vedtakene varer. I vedtakene vi har mottatt fra skolen kommer varigheten av vedtakene tydelig frem. 8 av 8 vedtak inneholder opplysninger om at eleven innvilges spesialundervisning for ett opplæringsår.

Det er god praksis å fatte vedtak med varighet for ett år, da elevers faglige og sosiale utvikling kan endres i løpet av en ettårs periode. Vi mener at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om vedtakets varighet.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

2.6 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om omfanget av spesialundervisningen, det vil si antall timer spesialundervisning samlet og i hvert av fagene?

Rettslig krav (RefLex 1.12)

Vedtaket skal vise omfanget av spesialundervisningen, det vil si timetallet for de aktuelle fagene og samlet timetall for eleven. Dersom det går klart frem av den sakkyndige vurderingen hva som er anbefalt, kan vedtaket vise til denne opplysningen i den sakkyndige vurderingen.

Dette følger av opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelse og vurdering

Rektor opplyser i egenvurderingsskjema at skolens vedtak inneholder opplysninger om omfang av spesialundervisningen. 8 av 8 vedtak Statsforvalteren har fått tilsendt, inneholder opplysninger om antall timer til spesialundervisning. Ingen av vedtakene inneholder angivelser av timer med spesialundervisning fordelt per fag. Timetallet i sakkyndig vurdering og vedtak er beskrevet som årstimer.

Et enkeltvedtak skal være så klart og tydelig at det ikke er tvil om hva slags opplæringstilbud eleven skal ha. Det anbefales at omfanget av spesialundervisning skal oppgis i årstimer.

Når det gjelder antall årstimer samlet for opplæringen i elevenes vedtak er det rettslige kravet oppfylt for alle 8 elever. Det rettslige kravet er ikke oppfylt for noen av elevene når det gjelder årstimer per fag.

Kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport

Kommunen skriver: *Flere av elevene våre har tiltak innenfor flere fag, derfor en fleksibel organisering. Dersom det er spesifikke utfordringer innenfor et fag, vil det stå hvilke fag det gis spesialundervisning til og antall årstimer. Se vedlegg «Mal for sakkyndig uttalelse»*

I vedlegget «Mal for sakkyndig uttalelse» står det under hovedoverskriften «Konklusjon» at

Omfanget settes til:

- ...årstimer pedagog, beskrive hva timene er tenkt til i forhold til fag
- ...årstimer assistent, kan beskrives hva timene er tenkt til (f.eks oppfølging i friminuttet, veilede på sosial kompetanse o.l)
- fleksibelt organisert etter behov enten i klasse, gruppe eller individuelt (Hvis individuelt, viktig med god begrunnelse for dette) (i rød skrift)

Statsforvalterens vurdering etter tilbakemelding fra kommunen

Vi ser av kommunens tilbakemelding at de henviser til behov for fleksibel organisering som en årsak til at det ikke er presisert årstimer til spesialundervisning i de ulike fag. Ifølge Veilederen Spesialundervisning punkt 7.2., presiseres det at enkeltvedtaket skal si noe om innhold: *hva slags opplæringstilbud, avvik fra læreplanverket; herunder kompetansemål og timer, hvilke fag avviket skal gjelde for, fritak fra vurdering mv.* Videre står det at enkeltvedtak som oftest vil ha saksbehandlingsfeil dersom det *ikke sier noe om organisering av opplæringen, i hvilke fag eleven har behov for særskilt tilrettelegging eller hvilket innhold det skal være i opplæringstilbudet.*

I de innsendte vedtakene opplyses det ikke om antall timer spesialundervisning pr. fag. Vi ser av vedlegget «Mal for sakkyndig uttalelse» at det skal gis informasjon om årstimer til henholdsvis pedagog og assistent, og med henvisning til hvilke fag når det gjelder årstimer pedagog. Denne informasjonen ser imidlertid ikke ut til å foreligge i de innsendte sakkyndige vurderingene når skolen fatter vedtak.

Med bakgrunn i kommunens tilbakemelding og innsendt dokumentasjon er det ikke sannsynliggjort at det rettslige kravet er oppfylt, og Statsforvalteren opprettholder sin konklusjon.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.7 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?

Rettslig krav (RefLex 1.13-1.15)

Vedtaket må vise hvilke avvik skolen eventuelt skal gjøre fra de ordinære læreplanene, og hvilke fag avvikene skal gjelde for.

Vurderingen av om eleven har behov for eventuelle avvik fra innholdet i opplæringen, må bygge på kunnskap om elevens læringsforutsetninger og utviklingsmuligheter, opplæringstilbudet, kompetansenivået til de andre elevene på trinnet og målene i læreplanene. Noen elever kan følge de ordinære læreplanene dersom de nødvendige ressursene stilles til rådighet, mens andre elever kan ha behov for avvik fra kompetansemålene i læreplanene. Vurderingen av om skolen skal la være å gi opplæring knyttet til noen kompetansemål, er en skjønnsmessig vurdering som dere må gjøre konkret for den enkelte eleven.

Dersom det går klart frem av den sakkyndige vurderingen hva som er anbefalt, kan vedtaket vise til denne opplysningen i den sakkyndige vurderingen.

Hvis skolen gjør avvik fra de ordinære læreplanene, må det fremgå av vedtaket hvilke kompetansemål eleven skal nå.

Dette følger av opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelse og vurderinger

I RefLex svarer rektor at vedtakene inneholder opplysninger om hvilke fag eller områder elevene skal få spesialundervisning i, hvilke avvik skolen eventuelt skal gjøre fra de ordinære læreplanene, og for hvilke fag avvikene skal gjelde. Ifølge rektor står det i vedtaket at det er fattet på bakgrunn av sakkyndig vurdering fra PPT. Nærmere eller mer detaljert beskrivelse av elevens opplæring står beskrevet i elevens IOP, som skrives på bakgrunn av sakkyndig og vedtak. Rektor vedlegger mal for IOP. Rektor svarer at vedtakene ikke inneholder opplysninger om hvilke konkrete kompetansemål elevene skal nå, da skolen skriver dette i elevenes IOP.

Inneholder vedtakene opplysninger om hvilke fag/områder spesialundervisningen skal omfatte?

Det går ikke tydelig frem i hvilke fag elevene skal få spesialundervisning i noen av de 8 vedtakene vi har undersøkt. Ved gjennomgang av vedtakene finner vi at det for elev 1 står i vedtaket at innholdet er knyttet til basisfag. For elev 3 står det *trening på selvstendig arbeid, øve konsentrasjon i forhold til gitte oppgaver. Arbeide med. lesestrategier og leseforståelse. Trene fin og grovmotorikk.* For elev 8 står det at innholdet er knyttet til *strukturert matte og norskopplegg, gi korte og konkrete beskjeder. Utstrakt bruk av smartbøker og digitale hjelpemidler. Samtale om vanskelige hendelser på skolen og hjemme. Være i forkant.* For elev 8 er det angitt fag, men det er ikke presisert timeomfang, jf. tilsynsrapportens pkt. 2.6.

Inneholder vedtakene opplysninger om hvilke avvik skolen skal gjøre fra læreplanene?

Det går ikke tydelig frem om det skal være avvik fra læreplanen i noen av de 8 vedtakene vi har undersøkt, eller hvilke fag avvikene gjelder for.

Inneholder vedtakene opplysninger om hvilke konkrete kompetansemål elever som skal ha avvik fra læreplanene skal nå?

Det er uklart hvilke kompetansemål som skal gjelde for elevene og hvilke kompetansemål det skal avvikes fra i vedtaket. Ingen elever har informasjon om avvik fra kompetansemålene i den sakkyndige vurderingen, og da heller ikke i vedtakene. I sakkyndig vurdering til elev 2 er det presisert at eleven skal følge kompetansemål for trinnet, men på laveste nivå. Denne informasjonen kommer ikke til syne i vedtaket. For elev 8 er det angitt fag, men det er ikke nevnt i den sakkyndige vurderingen hvilke kompetansemål eleven skal følge. Dette er en mangel som får følger for vedtaket.

Det er vedtaket og sakkyndig vurdering som skal inneholde opplysninger om kompetansemål, og så skal IOP utarbeides på bakgrunn av dette. Det er derfor ikke tilstrekkelig at kun IOP inneholder opplysninger om hvilke kompetansemål elevene skal nå, slik vi forstår at dette er gjort ved skolen.

Vår vurdering er at enkeltvedtakene ikke inneholder tilstrekkelig opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha. Etter vår vurdering så går det ikke tydelig fram av sakkyndig vurdering hva som er anbefalt. Når skolen fatter vedtak på bakgrunn av en mangelfull sakkyndig vurdering, medfører dette at vedtaket blir mangelfullt.

Kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport

Kommunen skriver: PPT skal si noe om innhold i undervisningen, hvilket de gjør. Vi undres imidlertid over at de skal være konkrete på kompetansemål, da de sakkyndige skriver for flere år, og at dette blir for detaljfokusert. Eleven vil kunne utvikle seg i tråd med spesialundervisning, og dermed klare kompetansemål som ikke står beskrevet og motsatt. Vi tenker at dette blir for detaljert, men at PPT skal si noe om eleven skal følge kompetansemål for sitt trinn eller lavere/høyere trinn i de ulike fagene.

Statsforvalterens vurdering etter tilbakemelding fra kommunen

Siden PPT skriver sakkyndige vurderinger for flere år, gir kommunen tilbakemelding på at det er vanskelig å være konkrete på kompetansemål. I Veilederen Spesialundervisning punkt 7.2, står det det er understreket i forarbeidet til opplæringsloven at det må gå frem klart og fullstendig hva slags opplæringstilbud eleven skal ha. Videre står det at enkeltvedtaket skal blant annet si noe om innhold. Veilederen viser da til at det skal presiseres hva slags opplæringstilbud elevene tilrås, og avvik fra læreplanverket; herunder kompetansemål og timer, hvilke fag avviket skal gjelde for, fritak fra vurdering mv.

Det står i Veilederen Spesialundervisning punkt 7.7 at *Dersom den sakkyndige vurderingen er utarbeidet for en tidsperiode, på for eksempel tre år, mens skolen har enkeltvedtak for kun ett år, må det vurderes om den samme sakkyndige vurderingen også kan legges til grunn når nytt enkeltvedtak skal fattes. Det må vurderes blant annet om eleven har utviklet seg slik at det er grunn til å tro at elevens behov har endret seg fra da den sakkyndige vurderingen ble utarbeidet.*

Når det nærmer seg avslutningen av et opplæringsår bør skolen vurdere hvilke elever som skal ha enkeltvedtak om spesialundervisning før neste opplæringsår begynner.

Dersom det skjer endringer i elevens behov, skal skolen melde fra til PPT om å få en ny sakkyndig vurdering.

Med bakgrunn i kommunens tilbakemelding og innsendt dokumentasjon er det ikke sannsynliggjort at det rettslige kravet er oppfylt, og Statsforvalteren opprettholder sin konklusjon.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.8 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?

Rettslig krav (RefLex 1.16)

Vedtaket skal vise hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen, det vil si om eleven skal få spesialundervisningen i klassen, i grupper, som eneundervisning eller på en alternativ opplæringsarena. Dere må få frem hvor mye tid eleven skal bruke på de ulike organisatoriske løsningene.

Dersom det går klart frem av den sakkyndige vurderingen hva som er anbefalt, kan vedtaket vise til denne opplysningen i den sakkyndige vurderingen.

Dette følger av opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor ja på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen, og skriver at de viser til sakkyndig vurdering i vedtaket og samtale med eleven.

Organiseringen av spesialundervisningen blir i vedtakene beskrevet som blant annet «I klassen/små grupper/individuell».

Skolen viser også til sakkyndig vurdering i sine vedtak. I sakkyndig vurdering til elev 1 beskrives for eksempel organisering av spesialundervisningen på denne måten: «Timene kan organiseres fleksibelt etter behov enten i klasse eller i gruppe». For elev 3 står det i sakkyndig vurdering at «timene kan deles mellom andre elever og assistent kan med veiledning av pedagog administrere språkøker». For elev 7 står det om organisering i sakkyndig vurdering at «brukes til planlegging og oppfølging av opplegg. Bygge relasjon og styrke kompetanse i norsk og engelsk.» For elev 6 står det i vedtaket at «benyttes fleksibelt i forhold til det som vil gi E best utbytte av opplæringen.»

I alle vedtakene som Statsforvalteren har fått tilsendt fremgår det etter vår vurdering for mange alternative løsninger for organiseringen av spesialundervisningen. Det gis alternativer for organiseringen av opplæringen, slik at skolen kan velge på hvilken måte spesialundervisningen skal gis. Det går ikke fram av verken sakkyndig vurdering eller vedtak hvor mye tid som skal brukes på de ulike organisatoriske løsningene. Skolen viser i sine vedtak til sakkyndig vurdering. De sakkyndige vurderingene er imidlertid på tilsvarende måte upresise når det gjelder organiseringen av spesialundervisningen. Den upresise beskrivelsen gir skolen for mye valgfrihet knyttet til hvordan skolen ønsker å organisere spesialundervisningen. Dersom skolen mener det er nødvendig og forsvarlig med en viss fleksibilitet ved opplæringen, må det gå klart frem av enkeltvedtaket hva fleksibiliteten består i.

Videre brukes begreper som «smågruppe», «liten gruppe» mm. uten at det presiseres eller forklares hva dette innebærer. Det bidrar også til en usikkerhet om hvordan spesialundervisningen skal organiseres for den enkelte.

Elevens rettsikkerhet svekkes når det ikke er tilstrekkelig presist beskrevet hvordan spesialundervisningene skal organiseres. Eleven og foresatte må kunne forstå hvilken spesialundervisning eleven har fått rett til gjennom vedtaket.

På denne bakgrunn vurderer Statsforvalteren at organiseringen av spesialundervisningen ikke er presist nok beskrevet i skolens vedtak om spesialundervisning.

Kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport

Kommunen skriver: Hole kommune jobber for å ha flest mulig elever inne i klassen, i hht. Meld. St. 6 – 2019/2020 Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. På bakgrunn av dette er det også noe fleksibel organisering, for å tilpasse best mulig om eleven kan være inne i klassen, eller i enkelte temaer bør ut i gruppe eller alene. Det vil si at eleven har en ekstra lærer tilgjengelig i klassen eller i gruppe/enetimer. Dette er en praksis for ikke få en så rigid organisering, at eleven alltid må tas ut i enetimer eller i gruppe, framfor å gi spesialundervisningen best mulig tilpasset det eleven trenger og det klassen jobber med. Dette også for ivareta elevens mulighet for medbestemmelse gjennom skoleåret, slik at timene til enhver tid kan brukes i samråd med eleven der han/hun er, jfr. Elevens bestevurdering (Barnekonvensjon art. 12)som hele tiden skal få lov å si noe om hvordan hjelpen skal gis.

Statsforvalterens vurdering etter tilbakemelding fra kommunen

Kommunen skriver at de ønsker at flest mulig elever skal være inne i klassen. Dette fremheves også i Veilederen Spesialundervisning punkt 7.3, hvor det står *Prinsippet om sammenholdte klasser er en bærebjelke i fellesskolen og har også en viktig funksjon i forbindelse med inkludering av elever.* Samtidig står det i Veilederen at *enkeltvedtaket må ta stilling til om eleven skal motta all opplæring innenfor rammen av tilpasset organisering eller om andre organiseringsformer skal brukes, for eksempel ene-undervisning.* Det må derfor gå tydeligere frem av vedtaket hvordan elevens opplæring skal organiseres for at opplæringstilbudet skal gi eleven et forsvarlig utbytte.

Med bakgrunn i kommunens tilbakemelding og innsendt dokumentasjon er det ikke sannsynliggjort at det rettslige kravet er oppfylt, og Statsforvalteren opprettholder sin konklusjon.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.9 Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om det er behov for særskilt kompetanse til å gjennomføre spesialundervisningen?

Rettslig krav (Reflex 1.17)

Vedtaket skal vise hvilken kompetanse de som skal gjennomføre de ulike delene av spesialundervisningen, skal ha. Skolen kan gjøre unntak fra kompetansekravene slik at assistenter eller andre ufaglærte kan gi spesialundervisning. Dere kan bare gjøre unntak fra kravene til kompetanse i opplæringsloven dersom det gir eleven et forsvarlig utbytte av opplæringen.

Den sakkyndige vurderingen viser ofte hvilken kompetanse de som skal gjennomføre opplæringen bør ha. Hvis dere vedtar den kompetansen som er anbefalt, kan dere vise til den sakkyndige vurderingen.

Dette følger av opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

Rektor svarer ja på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisning skal ha.

Det går frem i alle vedtakene hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha. Vedtakene viser til *antall timer med lærer* og *antall timer med assistent*. Vedtaket viser også til at opplæringstilbudet og omfanget er i tråd med sakkyndig vurdering.

Vedtakene har opplysninger om kompetanse og det vises til sakkyndig vurdering som også har informasjon om dette. På bakgrunn av det skolen skriver i sine vedtak sammenholdt med det som fremgår av sakkyndig vurdering, vurderer Statsforvalteren at vedtakene inneholder opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

2.10 Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?

Rettslig krav (RefLex 1.18)

Den sakkyndige vurderingen skal inneholde en vurdering av om eleven skal ha spesialundervisning, og eventuelt anbefale hvilken spesialundervisning eleven bør få for å gi eleven et forsvarlig utbytte av opplæringen. Hvis dere avviker fra anbefalingen i den sakkyndige vurderingen, må dere begrunne dette ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen. Dette gjelder enten avviket er knyttet til om dere skal sette i gang spesialundervisning, eller om avviket er knyttet til hvilken spesialundervisning eleven skal få.

Dette følger av opplæringsloven § 5-3 fjerde ledd.

Statsforvalteres undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor at skolen aldri fatter vedtak som ikke er i tråd med sakkyndig vurdering.

Under dette rettslige kravet er spørsmålet om skolen begrunner vedtak der de avviker fra anbefalingen i sakkyndig vurdering. Det kan gjøres avvik fra sakkyndig vurdering, men det må da begrunnes og vises i vedtaket hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen.

Ingen av de tilsendte vedtakene inneholder avvik fra den sakkyndige vurderingen.

Da alle vedtakene er i overensstemmelse med sakkyndig vurdering mener vi at skolens vedtak er i samsvar med den sakkyndige vurderingen.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

2.11 Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?

Rettslig krav (RefLex 1.19)

Skolen skal vurdere hva som er til elevens beste når den tar stilling til hvilket omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha, og hvilken kompetanse de som skal gjennomføre opplæringen skal ha. Elevens syn er svært viktig i vurderingen av hva som er til elevens beste. Det skal sterke hensyn til for at skolen kan sette elevens beste til side.

Dette følger av Barnekonvensjonen artikkel 3.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor at skolen tar stilling til barnets beste når den fatter vedtak, eksempelvis ved å vurdere om spesialundervisningen skal foregå i gruppe eller individuelt.

I tre av vedtakene vi har mottatt kan vi lese av vurderingene som er gjort, at det er tatt hensyn til barnets beste. For elev 1 står det under «Innhold» at *Timene brukes til oppfølging og tilpassning av basisfag ut ifra xxx forutsetninger og behov. Timene brukes til faglig oppfølging, samt veiledning og støtte slik at xxx får med seg viktig informasjon.* For elev 6 står det under «Organisering» at *timene Benyttes fleksibelt i forhold til det som vil gi xxx best utbytte av opplæring.* For elev 8 er det vurdering under «Organisering» at *Lærer og assistent hjelper han å holde fokus. Gi han ekstra tid ved oppgaveløsning.*

Ingen av vedtakene vi har mottatt inneholder noen konkret vurdering av barnets beste, og da heller ikke en vekting av hensynet til barnets beste opp mot andre hensyn i saken. Det er et krav at skolen alltid skal gjøre en konkret vurdering av hva som er barnets beste når den fatter enkeltvedtak. Statsforvalteren forstår at eleven ofte er hørt gjennom utredning i PPT, men det er viktig at skolen tar stilling til barnets beste i vedtakene.

På denne bakgrunn mener vi at skolen ikke har synliggjort at den tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning.

Kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport

Kommunen skriver: *Barnets beste vurdering og elevens stemme vil innarbeides i malen for enkeltvedtak.*

Statsforvalterens vurdering etter tilbakemelding fra kommunen

Det er positivt at kommunen vil innarbeide barnets beste vurdering og elevens stemme i malen for enkeltvedtak. Statsforvalteren har ikke mottatt malen hvor denne endringen er gjort.

Med bakgrunn i kommunens tilbakemelding og innsendt dokumentasjon er det ikke sannsynliggjort at det rettslige kravet er oppfylt, og Statsforvalteren opprettholder sin konklusjon.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er ikke oppfylt.

2.12 Inneholder enkeltvedtakene informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til skolen?

Rettslig krav (RefLex 1.20-1.23)

Enkeltvedtaket skal gi informasjon om klagerett, klagefrist, klageinstans og hvor klagen skal sendes, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I egenvurderingsskjemaet svarer rektor ja på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder informasjon om at det er klagerett, hva som er klagefristen, hvem som er klageinstansen og at klagen skal sendes til skolen. Rektor viser videre til brevmal tiltak.

Det går frem av alle vedtakene Statsforvalteren har fått tilsendt, og av mal for vedtak, at det opplyses om dette.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

2.13 Inneholder enkeltvedtakene, eller oversendelsen av enkeltvedtakene, informasjon om retten til å se sakens dokumenter?

Rettslig krav (RefLex 1.24)

Enkeltvedtaket skal informere om retten til å se sakens dokumenter, jf forvaltningsloven § 27 tredje ledd.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I skolens egenvurdering svarer rektor nei på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter. Rektor skriver at skolen varsler tjenesteleder og kommunalsjef umiddelbart om denne mangelen.

Det går frem av alle vedtakene Statsforvalteren har fått tilsendt, samt av mal for vedtak, at skolen ikke informerer om retten til å se sakens dokumenter.

Kommunens tilbakemelding etter foreløpig rapport

Kommunen skriver: *Dette er allerede innarbeidet i Hole kommunes «Mal – enkeltevedtak spesialundervisning §5-1» – se vedlegg.*

Alle punkter i foreløpig tilsynsrapport tas til etterretning og vil bli jobbet videre med. Punkter som må rettes, men ikke er kommentert over, vil kommunen bruke noe mer tid på å utarbeide maler/rutiner.

Statsforvalterens vurdering etter tilbakemelding fra kommunen

På bakgrunn av kommunens redegjørelse og tilsendte reviderte mal for enkeltvedtak spesialundervisning, er det vår vurdering at enkeltvedtakene nå inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

3 Våre reaksjoner

3.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Det er kommunen som er ansvarlig for at skolen blir drevet i samsvar med regelverket, jf. opplæringsloven § 13-10. Vi pålegger dere å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

Spesialundervisning - Fatte vedtak om spesialundervisning:

Hole kommune må sørge for at Røyse skole fatter vedtak som oppfyller retten til spesialundervisning og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3 og 5-4 andre ledd og forvaltningsloven §§ 2, 17, 11a, 23, 25.

Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

- a. innhenter samtykke fra foreldre til elever under 15 år før skolen fatter vedtak om spesialundervisning
- b. gir elever og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før skolen fatter enkeltvedtak
- c. sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning
- d. fatter vedtak så snart som mulig i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering
- e. sørger for at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om omfanget av spesialundervisningen, det vil si antall timer spesialundervisning i hvert av fagene
- f. sørger for at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha
- g. sørger for at enkeltvedtakene inneholder tilstrekkelige opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen
- h. tar hensyn til barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning

3.2 Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Frist for innsending er 15. oktober 2021. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

4 Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Statsforvalteren i Oslo og Viken,

Oslo, 12. juli 2021

Ingrid Damlien Haraldsen

Hilde Straume

Marit Aarflot

5 Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

1. Dokumentasjon som gjelder elever

- anonymisert oversikt over elever på skolen med vedtak om spesialundervisning skoleåret 2020/21

Følgende dokumentasjon ble innhentet for totalt åtte elever ved Røyse skole:

- sakkyndige vurderinger som har relevans for vedtak om spesialundervisning skoleåret 2020/2021
- enkeltvedtaket om spesialundervisning for inneværende skoleår (2020/2021)
- mal for vedtak om spesialundervisning
- mal for henvisningsskjema til PPT
- mal for IOP
- mal for samtykke til samarbeid med andre instanser

2. Øvrig dokumentasjon

- rektors svar i RefLex med vedlegg (maler)
- e-postkorrespondanse med rektor

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov

